

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

De Irregularitate. Cap. ix.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

in contrarium gesta annullat ipso jure, ut in capitulo: si eotempore, de elect. in 6. cum alijs pluries alibi allegatis, & non admittit consuetudinem in contrarium.

D E I R R E G V L A R I T A T E.

Cap. IX.

S V M M A R I V M.

1 Irregularitas non est censura. 2 Irregularitas quid sit. 3 Irregularitas in quinque species dividitur. 4 Irregularitas non incurritur, nisi in casibus in jure expressis. 5 Irregulares sunt bigami, ex defectu sacramenti. 6 Bigamia est impedimentum ordinum ob quatuor. 7 Irregularis pluribus modis quis efficitur. 8 Irregularitatem inducit quilibet defectus corporis, quo sine notabili horrore quis celebrare non potest. 9 Irregularitatem non inducit modica deformitas. 10 Deformitas, & defectus corporis, an inducant irregularitatem, arbitrium Episcopi debet judicare. 11 Irregularitatem inducit natalium defectus, etiam occultus. 12 Matri adultera, filius in sui præjudicium credere non tenetur. 13 Illegitimi, ut plurimum, paterna incontinentia imitatores, & male morigerati esse solent. 14 Illegitimi per subsequens matrimonium	excepta Cardinalatus dignitate, ad omnia habilitantur. 15 Irregularitatem inducit anima defectus. 16 Irregularis est penitus illiteratus, & inhabilis, etiam ad primam tonsuram. 17 Irregularitas incurritur, ex defectu perfecta lenitatis. 18 Ordines omnes referuntur ad Euchari- stia sacramentum. 19 Sacerdos homicida, magis representat interfectores Christi, quam ipsum Christum. 20 Irregularitas incurritur, tam ob mem- bri incisionem, quam per homicidium. 21 Inutile esse, & non esse, paria videntur. 22 Similium idem judicium est habendum. 23 Paria sunt ecclesiam Prælatum, uxorem virum, & patrem filium non habere, seu illum habere inutilem. 24 Irregularitatem regulariter debilitas membri non inducit. 25 Interpretatio in penis strictior est faci- enda. 26 Irregularitas contrahitur per quodcum- que homicidium, & cujuscumque per-

- persona membri mutilationem.
- 27 Irregularitas contrahitur per factus animati occisionem.
- 28 Animari solet masculus intra quadragesimū, & femina intra octogesimū diē.
- 29 Homicidium committens cum moderamine inculpata tutela, an incurrat irregularitatem.
- 30 Prasumitur in dubio contra occisorem.
- 31 Dispensationes, & absolutiones ab homicidio Ordinarijs locorum sunt committenda.
- 32 Irregularitatem incurrit homicida, & mutilans quocunque casu, etiam vim vi repellendo Concilij Trid. decreto.
- 33 Decreta concilij Tridentini commentari non possunt, nec glossari.
- 34 Ecclesia potest semel à se concessa, quandoque in totum, vel in partem commutare.
- 35 Dispensationes à Papa impetrantur ab irregularitate propter quodcunque homicidium.
- 36 Decreta sacri concilij recipiunt interpretationem à stylo Romanae Curiae.
- 37 Statutum ecclesiasticum, quomodo interpretetur.
- 38 Irregulari solum scandalum hominem facit.
- 39 Homicidium, quod probari non potest, ad defensionem commissum, ad forum exterius deductum, non facit hominem irregulari.
- 40 Homicidium ad defensionem commissum penitus occultum, non facit hominem irregulari.
- 41 Irregularitatem inducit homicidium iniustum, commissum etiam in personam infidelis.
- 42 Homicidium, quo irregularitas contrahitur est duplex, voluntarium, & casuale.
- 43 Irregularitas non incurritur pro homicidio casuali, dando operam rei licita, secus, si illicita.
- 44 Irregularitatem, an incurrant clerici, & monachi chirurgia, vel medica arti operam dantes.
- 45 Chirurgia officium, in sacris constituta est prohibitum.
- 46 Medico, ut non teneatur de morte infirmi, tria sunt necessaria.
- 47 Chirurgus clericus, in minoribus constitutus chirurgia operam dans, decedente infirmo, quando irregularitatem non incurrat.
- 48 Medici officium exercere, quando liceat clericis in sacris constitutis.
- 49 Beneficiatis, artem chirurgiae exercere, est prohibitum.
- 50 Irregularitas tollitur baptismo; ingressu religionis, & dispensatione.
- 51 Bigamia ante baptismum contracta, per baptismum non tollitur.
- 52 Irregularitas proveniens ex defectu natalium, per baptismum non tollitur.
- 53 Irregularitas, per bigamiam contracta, & qua oritur ex homicidio iniusto, ingressu Religionis professione secuta, non tollitur.
- 54 Dispensatione Papae, omnis irregularitas tolli potest.
- 55 Irregularitas, solo jure humano est introducta.
- 56 Papa jus humanum declarare, immutare, eiq; derogare potest.
- 57 Episcopi, à quibus irregularitatibus possint dispensare.
- 58 Dispensatio, ab irregularitate, in foro conscientiae, qua forma fieri debeat.

IRRREGVLARITAS, ut aliqui tenent, est censura ecclesiastica, quod tamen non est verum; quia censurae tres tantum sunt, ut in *cap. querenti, de verb. signif.* de quibus in precedenti capitulo, cui merito continuando, nunc de irregularitate est tractandum.

1 Irregularitas ideo, est canonicum impedimentum ex facto, vel defectu proveniens, quo quis ad ecclesiasticos ordines promoveri, & jam promotus in iisdem ministrare prohibetur. *Specul. de dispens. si. juxta in princip. Couar. in 3. par. velle. sub tit. de homicid. in princ. Navar. in manual. cap. 27. num. 191. & Greg. Sayr. Thesau. cal. conf. lib. 6. cap. 1. num. 16.*

2 Dividitur irregularitas in quinque species, omissis multis modis doctorum dividendi, quae oriuntur ex quinque defectuum generibus, scilicet, Sacramenti, Corporis, Animae, lenitatis perfectae, & delicti; ut per Navar. *eod. manual. cap. 27. num. 192.*

3 Et non incurritur, nisi in solis casibus in iure expressis, ut *cap. is, qui, de sentent. excommun. in 6. & Grass. decis. aur. par. 1. lib. 4. cap. 27. num. 3.*

4 Primum irregularis ex defectu sacramenti sunt irregulares, & ordinari non possunt.

5 Bigamia enim est impedimentum ordinum ob quatuor, de quibus scriptum supra, *cap. 4. num. 40.* Nam bis conjugatus non potest apte significare unionem Iesu Christi cum Ecclesia, unica sua sponsa, *cap. debitum, & ibi gloss. in ver. sacramentum de bigam. id quod excellentia sacramenti ordinis meretur, cap. una, 16. distinct. & est signum incontinentiae, cap.*

proposuisti, 82. distinct. quodque ad persuadendum castitatem auctoritatem adimit, *de cap. una & Navar. in manual. cap. 37. num. 195. circ. princip.* Et quotuplex sit bigamia, quive ab ea absolvi possit, supra alio loco scripsi.

7 Secundò, defectus corporis pluribus modis efficit quem irregularem, ut abscissio, imbecillitas, vel deformitas cujuslibet membri principalis, etiam occulti: velut si essent pudenda abscissa; sive ipse sua sponte id fecerit, sive alius sua culpa, quia iussit, aut rogavit, aut quia dando operam rei illicitae, id casu contigit; vel in poenam alicujus delicti, aut à suis inimicis fuerit abscissum, *cap. si quis absciderit, cum seqq. 55. distinct. Navar. eod. cap. 57. num. 198. & Grass. cap. 27. par. 1. lib. 4. num. 39.* At si absque sua culpa quid tale evenerit, dummodo non sit factus inhabilis, nec deformis deformitate, quae scandalum pariat in populo, non inducit irregularitatem, *cap. ex parte 1. & 2. cap. signifi.avit, de corp. vitiat, cap. lator, ead. dist. 55.*

8 Quilibet etiam defectus, inhabilitas cujuslibet membri, quae inhabilem facit ad celebrandum, saltem sine notabili horrore, deformitate, aut scandalo, inducit irregularitatem; sive incurrat culpa pro peccato, sive sine culpa, *eod. cap. penul. & c. ultim. de corp. vitiat, & Navar. eod. cap. 27. nu. 200. vers. sexto dice.* Et quod quilibet deformitas notabilis sufficiat, ne quis debeat promoveri, tenet Abb. *in cap. 2. num. 2. de cler. agrot. vel debil.* Omnesque monstruosi; aut, qui plura capita, plures manus, & plures pedes solito habent, vel, qui excedunt debitum naturae, ut gigantes, vel pygmaei,

mei, minores, à demone obsessi, lymphatici, furiosi, hermaphroditi, servi, infames, & abstemij, sunt irregulares, ut per Navar. eod. cap. 27. num. 202. 203. & 204. & Greg. Sayr. Thesaur. cas. consc. par. 1. lib. 6. cap. 8. num. 1. & 3.

9 Sed modica deformitas, † necessitate exigente, non facit quem irregularem, nec impedit promovendum, d. cap. fin, & ibi gloss. in verb. deformitatem.

10 Quis autem defectus, † aut deformitas talis sit, ut inducet irregularitatem arbitrium Episcopi judicabit. In hoc. in cap. 1. de corp. vitia. Navar. eod. cap. 27. num. 200. vers. quis autem, & Greg. Sayr. cap. 1. nu. 6. infra. eod. lib.

11 Natalium † defectus inducit irregularitatem quocumque modo proveniens, etiam si sit occultus, quales sunt illi, quos conjugati ex adulterijs habuerunt adeo, ut sciant, vel credant, per dictum matris se tales esse, qui legitimationem secreto modo petere debent, quam de facili obtinebunt.

12 Quamvis matris † adultera, si nolint credere, non teneantur. Navar. eod. cap. 27. num. 201. Et omnes, qui extra legitimum matrimonium procreantur, sunt illegitimi, & tam ad ordines, quam ad beneficia irregulares, cap. cum in cunctis, 5 cap. innotuit, de elect. cap. 1. & cap. fin, de fil. presb. Et est ratio, quia tales, plusquam alij, ut plurimum, † solent esse imitatores paternæ incontinentiæ, & male morigerati, eo, quod à parentibus non ita sollicitè, sicut legitime nati, instruuntur, cap. si gens, 56. dist. & Gregor. Sayr. Thesaur. cas. consc. par. 1. lib. 6. cap. 10.

13 Legitimati † autem per subsequens

matrimonium, eo ipso, absque ulla dispensatione possunt ad omnes ordines promoveri; & beneficia ecclesiastica, ac dignitates quascunque etiam obtinere, gloss. in cap. tanta, in verb. legitimum, & in cap. ex tenore, in verb. legitimum, & ibi Abb. nu. 8. qui fil. fin. leg. excepta tamen Cardinalatus dignitate, ad quam per subsequens matrimonium nullus legitimatur, ut in constit. Sixti Quinti super Cardinalium creandorum numero, ordine, aetate, tempore, qualitate, & officio, de anno 1586. edita, in ultim. par. Bull. ejusdem Sixti capit. 50. & post Henric. lib. 1. de sacramen. matrim. capit. 20. §. 1. tenet Gregor. Sayr. eodem cap. 10. num. 13. & 14. & potest tamen Papa dispensare.

14 Anima † defectus, quo tertia species irregularitatis procedit, consistit in eo, qui non est baptizatus, qui est incapax ordinis, cap. 1. & cap. veniens, de presb. non baptiz. quamvis sit catechumenus. Quia character ordinis præsupponit characterem baptismi: neque hæreticus, aut factor hæreticorum ordinatur, neque sarracenus, aut judæus, aut paganus, aut neophytus, sive recenter conversus. Navar. eod. cap. 27. num. 205. vers. tertio dico, & Greg. Sayr. cap. 19. nu. 1. lib. 6.

Illitteratus, † penitusque ignarus litterarum, est irregularis, & inhabilis, etiam ad primam tonsuram, & quatuor minores ordines, concil. Trident. in cap. 4. & cap. 11. de reformat. sess. 23. & faciunt tradita per Navar. in cap. si quando, excep. 13. num. 2. & 3. de rescript.

Irregularitas, † etiam incurritur ex defectu perfectæ leuitatis, quæ oritur ex occasione, vel mutilatione membri hominis in casu licito: ita ut quicumq; justè, &

- Et sine peccato, vel hominem occidit, vel membrum abscindit, aut occidere, vel abscindere facit, est irregularis, adeo, quod, nec ordinari, nec in susceptis ordinibus ministrare permittatur, *cap. clericis, cap. sententiam sanguinis, ne clericus, vel monachus, & Greg. Sayr, in cap. 15, nu. 1, lib. 6,*
- 18 Quia ¶ ordines omnes inferuntur ad 23
Eucharistiae sacramentum, in quo representatur passio CHRISTI, qui fuit mitissimus, & qui sanguinem suum pro hominibus fudit, & cum percutiebatur, non comminabatur, unde ministri altaris CHRISTVM representantes potius parati esse debent proprium sanguinem fundere, quam aliorum,
- 19 Sacerdotes ¶ autem homicidæ magis 24
representant interfectores CHRISTI, quam ipsam CHRISTVM, & propterea quæcunque occisio hominis, aut membri mutilatio, constituit facientem irregularem, ob defectum mansuetudinis, quæ reperiri debet in ministro CHRISTVM representante, S. Thom. 2, 2, *quest. 40, artic. 2, Navar, eod. cap. 27, num. 206, & Gregor. Sayr, d. quest. 15, num. 2,*
- 20 Et regulariter ad irregularitatem ¶ in-
currendam in hac specie requiritur, ut actu fiat hominis occisio, vel membri mutilatio, seu abscisio: quia in hac materia, quoad irregularitatem, æquiparantur homicidium, & membri abscisio, *gloss. in cap. fin. in verb. nota quod de homicid. in 6. & gloss. in clemen. unic. in verb. mutiler. & ibi Abb. num. 4. & Sayr, ubi supra num. 3.*
- 21 An autem ¶ per mutilationem intel-
ligatur debilitatio ita, quod satis sit ad hanc irregularitatem incurrendam mem-
brum alterius debilitari ex vulnere, aut percussione, vel incussione nervorum ita ut reddatur ineptum membrum ad usum ordinis; cum paria ¶ videantur non esse, & inutile esse, & de similibus idem iudicium sit habendum, *cap. 2, §, sicut ergo de translat. Episc.*
- 23 Et ¶ paria sunt ecclesiam non habere Prælatum, & habere inutilem *dist. cap. 2, §, sed neque, Pariaque sit uxori non habere virum, & patri non habere filium, & inutilem habere, ut per gloss. in l. fin. in verb. orbitates, C. ad l. flau. de plag.* Et quod sufficiat ad irregularitatem incurrendam debilitare membrum alterius, tenet Abb. *in capit. cum illorum, num. 8, de sentent. excommunic. & Grass. lib. 2, decis. cap. 61, num. 3, par. 1,*
- 24 Verior tamen opinio, ¶ est, quod ad irregularitatem incurrendam non sufficit debilitatio: quia per mutilationem in jure intelligi debet membri amputatio, cum membrum debilitatum non desinat esse membrum, *capit. sicut urgeri, 1, quest. 1, Et mutilatio proprie, & strictè sumpta sit amputatio membri, ut per gloss. in cap. accusasti, in verb. debilitatus, & ibi Abb. in fin. de accus. idem Abb. in cap. 1, num. 9, qui clericus, vel vov. & Felyn. in cap. inter cæteras, num. 8, de rescript. Quodque per debilitacionem membri irregularitas non incuratur, consultit Austr. ut in addit. ad decis. 8. Capell. Tolosa.*
- Quia, cum non reperiaturs ¶ jure cautum, quod debilitatio inducat irregularitatem, in pœnis mitior interpretatio, & strictior est facienda, *cap. odia, de reg. jur. in 6. & Abb. in d. cap. 1, num. 9. Navar,*

Navar. in d. cap. 27. num. 107. Et hanc esse communem Theologorum, & aliorum doctorum opinionem, probat Greg. Sayr, in dict. cap. 15. num. 6.

26 Hæc autem irregularitas contrahitur per quodcumque homicidium, & cuiuscunque personæ membri mutilationem, etiam sarraceni, pagani, banniti, vel excommunicati, ut cap. clericum 50, distinct. cap. penult. de homicid. & Navar, d. cap. 27. num. 210.

27 Et sufficit, quod quis occidat foetum animatum in utero matris ad irregularitatem incurrendam, qui, si masculus, est, intra quadragesimum, & si foemina intra octogesimum diem solet animari, gloss. fin. in cap. 1. distinct. 5. Navar. eod. cap. 27. num. 223. & Covar. in 3. par. 2. par. relect. §. tertius qui, incip. undecimo. num. 1. circa med. & Gregor. Sayr. in cap. 1. num. 3. lib. 6. par. 1.

Et in dubio, an occiderit foetum animatum, vel inanimatum, tutior pars est putare foetum fuisse animatum, & dispensationem ad cautelam obtinere, cap. significasti, junct. gloss. in ver. ad cautelam, de homicid.

29 Qui etiam, vim vi repellendo committit homicidium, cum moderamine tamen inculpatæ tutelæ non incurrit irregularitatem; per clem. vnic. de homicid. & ibi Covar. in tertia parte, sub titulo de homicidiis 3. part. relect. §. vnic. num. 2. & num. 3. Navar. in eod. c. 27. num. 211. & Gregor. Sayr. qui hanc dicit communem omnium sententiam, in cap. 17. num. 1. eod. lib. 6. & ita fuit à Sacra Congreg. Conc. decisam super cap. 7. de reform. sess. 14. dummodò non sit in aliqua culpa.

Qui ad sui defensionem homicidium committit, ut non incurrat irregularitatem, requiritur, quod careret omni culpa, non daret operam rei illicitæ, & aliter mortem evitare non potuerit: quia inangulatus erat, vel sic arctatus, quod fugere, nec se juvare clamore, vel aliter poterat.

Et in foro contentioso, si de hoc dubitaretur, ei non crederetur, sed per circumstantias occurrentes hoc esset judicandum capitulo significasti, il. 2. §. quod si discerni, de homicid. licet in foro pœnitentiæ asserenti crederetur, ut per gloss. in eadem clement. vnic. in ver. non valens. In quo procedit communis opinio relata per Sayr. in Thesaur. cas. consc. loco supra citato.

30 Quinimò et præsumitur in dubio contra occisorem, ut per Abb. in eadem clement. vnic. de homicidio. num. 5. & Barr. in l. Aurelius, §. idem quesit, num. 2. ff. de liberat. leg.

Et quia tali casu quando homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, ut, qui se à morte defenderet, narratur fuisse commissum, quam ob causam etiam ad sacrorum ordinum, & altaris ministerium, et beneficia quæcumque, ac dignitates jure quodammodo dispensatio debetur, committenda est Ordinario, aut ex causa metropolitano, seu viciniore Episcopo, qui non, nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, possit dispensare; ut per concil. Tridentin. cap. 7. de reform. sess. 14.

Quo concilii decreto jure novo et videtur, etiam vim vi repellendo, homicidam pœnam irregularitatis incurere: quia decreta ejusdem

Aaaa dem

dem sacri concilij fuerunt auctoritate Apostolica confirmata, & observari mandata; ac ¶ universis inhiberetur, ne commentarios, glossas, ullumve omnino interpretationis genus super ipsius concilij decretis quocunque modo sub censuris, & pœnis edere præsumant, ut in Bulla confirmationis ejusdem concilij dat. Roma anno 1563. in fine concilij impressa, & dictis decretis, & legibus novis abrogantur antiqua contrarium disponen-

34 Quia ¶ Ecclesia semel à se concessa potest, vel pietatis, vel necessitatis intuitu in totum, vel in partem commutare, c. postea, quàm s. h. i. a. 25. qu. 2.

Quòdque dispositio sacri concilij procedat in quocunque homicidio, etiam vim vi repellendo, commisso contra clement. unic. de homicid. tenuit Simon. Mayol. Asten. qui fuit Episcopus Vulturariensis, & decessit in Urbe Secretarius Apostolicus de anno 1601. vir eminentis doctrinæ, ut plura ejus opera testantur, pius, & timorata conscientia adeo, quòd cum posset consanguineos ditare, noluit, sed opulentum spolum camerae Apostolicæ reliquit. in suo tractatu de irregularitate, lib. 1. c. 2. nu. 10. & vigesima, & lib. 5. c. 48. num. 10. & num. 11.

35 Comprobatu ¶ dicta opinio validissimo argumento, nempe, quia, ubicunque agitur de homicidio, seu mutilatione etiam ad necessariam defensionem, clerici, aliæque ecclesiasticæ personæ timoratae conscientia à Sede Apostolica obtinent dispensationes, quæ ad formam dicti c. 7. de reformat. Ordinariis locorum committuntur.

Et est ratio, quia, ut quis cesset à divinis,

potius debet judicari irregularis, quàm non: quia ubi majus periculum, ibi cautius est consulendum, cap. ubi periculum, de elect. in 6. & in terminis Lambert. de jur. patr. par. 1. lib. 2. art. 4. quæst. 4. princip. num. 8.

36 ¶ Et stylus curiæ Romanæ facit jus, c. ex litteris, & ibi Felyn. nu. 4. de const. Rot. decis. 1. post. med. de s. presby. in nov. & Lap. alleg. 33. nu. 4.

37 Pro ¶ interpretatione autem statuti ecclesiastici recurritur, primò ad jus canonicum, secundò ad stylum curiæ, Abbi. in eodem, cap. ex litteris, & Felyn. in eodem numer. 4.

Et pro opinionibus reconciliandis tres casus sunt considerandi.

Primus, si homicidium commissum sit publicum, ita quòd homicida se celare non possit, & cum scandalo fuit commissum: eo casu opinio Majoli est vera, quòd propter scandalum publicum, in foro exteriori teneantur necesse sit obtinere dispensationem ab homicidio, & irregularitate à Papa, quæ committi solet ad formam ejusdem c. 7. sess. 14.

38 ¶ Quia solùm scandalum reddit homicidium irregulare, ut in c. ex litteris, il. i. ubi etiam gloss. in verb. scandalum, & ibi Felyn. numer. 2. & melius in c. sicut dignum, s. illi etiam, numer. 2. vers. tertio solùm de homicid.

Si verò ad necessariam defensionem cum moderamine inculpatae tutelæ, omnibus illicitis cessantibus; tunc non incurritur irregularitas ex allegatis supra num. 29. quia cessat etiam scandalum.

39 Secundus, ¶ si homicidium ad defensionem fuit commissum nocturno, aut alio tempore, nullis præsentibus, vel taliter,

licet, quod probari non possit, & homicida stat in negativa; tunc Ordinarius, si causa in iudicium deducatur, poterit ipsam diffinitivè absolvere: quia in foro fori secundum acta, & probata est iudicandum gl. in cap. 1. in ver. secundum, de officio. ord. sed in foro conscientie di-

40 Tertius casus est quando quis commisit homicidium ad sui defensionem, & homicidium est penitus occultum, ita quod ad forum poenitentiale recurrit tantum pro absolutione in foro interiori, & tunc creditur poenitenti, & non est irregularis; ut distinguit etiam gloss. in dicto. clem. unic. in verb. non valens, de homicid. & Gregor. Sayr. in dict. cap. 17. numer. 10 lib. 6.

41 Homicidium ¶ voluntarium injustum irregularitatem inducit: quod procedit, si committatur in personam Christiani, siue cuiuscunque hominis pagani, judæi, excommunicati, siue banniti, ut de pagano est text. in capitulo clericum, & capitulo de hi clericis, 50. dist. & de excommunicato, in capitulo excommunicatorum, 23. qu. 5. & Gregor. Sayr. in eodem Thesaur. cas. consc. lib. 7. c. 1. nu. 4. par. 1. cum alijs supra, nu. 26. allegatis.

42 Injustum ¶ homicidium, ex quo irregularitas contrahitur, est duplex, voluntarium, aut casuale, ut in diffinitione, de qua per Navar. dict. c. 27. numer. 219. eandemque irregularitatem inducit homicidium casuale, dando operam rei illicitæ

perpetratam, Navar. in eodem capitulo numer. 222. vers. quinto insertur, per text. in cap. dilectu, & cap. ex litteris, 1. de homicid. à contrario sensu inductum, & Gregor. Sayr. eodem lib. 7. cap. 5. numer. 30 in fin.

43 Secus ¶ tamen pro homicidio casuali, rem necessariam, & utilem agendo, commisso, ut in c. ex litteris, 2. §. quo circa, eod. titul. tunc enim sequitur homicidium sine peccato mortali.

Et irregularitas non incurritur, quæ primò casu incurritur pro peccato mortali, ut per Navar. dict. c. 27. numer. 252. vers. octavo, & Greg. Sayr. dict. lib. 7. c. 5. numer. 5 ubi testatur hanc esse veriorum, & communiorum opinionem.

44 Irregularitatem ¶ incurrit etiam clerici, & monachi chirurgiæ, vel medicinæ operam dantes, si inde sequatur homicidium.

45 Quia ¶ clericis in sacris ordinibus constitutis prohibitum est officium chirurgiæ cum adustione, vel incisione, cap. sententiam sanguinis, ne cler. vel mon. quæ poena extenditur etiam ad constitutos in minoribus ordinibus, si sunt beneficiati, & monachi, Abb. in eodem cap. sententiam, numer. 21.

47 Ut medicus ¶ non teneatur de morte infirmi, tria præcipue sunt necessaria; unum, ut sit peritus in arte; alterum, ut adhibeat omnem diligentiam secundum artis præscripta; tertium, quod admoneat infirmum, ut præcaveat ab ijs, quæ sibi sunt nocumento futura, cap. tuanos, & ibi Abb. numer. 3. de homicid. Covarr. in clem. unic. par. 2. §. 4. numer. 2. & Greg. Sayr. Thesaur. cas. consc. lib. 7. c. 6. numer. 8.

47 Et ex his si laicus, aut clericus in ¶ minoribus constitutus chirurgus esset, & juxta artis peritiam chirurgiæ operam daret, atque ex aliqua incisione absque ejus culpa ægrotus periret, non esset irregularis censendus, Card. in cap. tua nos. Marian. Socin. in c. ad audientiam, num. 13. de homicid. & Covar. in dict. §. 4. num. 3. vers. hinc infertur.

48 Clericis ¶ enim, etiam in sacris constitutis, ac monachis artis medicinæ peritis, ¶ est licitum medicare per modum consulendi: dummodò, nec incisio, nec adustio, nec etiam probabile periculum mortis, aut pharmaci dispensatio intercedat; & maxime erga miserabiles, & conjunctas personas, quibus pro hujusmodi personis est facultas postulandi, seu advocandi permiffa, ut c. 1. & 2. de postul.

Unde, si monachus, vel clericus exerceat medici artem, in qua sit peritus, & absque ejus culpa casu infirmus, & ægrotus moriatur, non efficitur irregularis, ut tenet Cardin. in dict. c. tua nos, col. 1. de homicid. quem sequitur Greg. Sayr. dict. cap. 6. numer. 11.

Sed, ubi requiritur adustio, ¶ vel incisio, in sacris constitutis, & clericis beneficiatis, artis chirurgiæ officium exercere est prohibitum: & si chirurgiæ operam dant, & quis moriatur absque eorum culpa, quia artem sibi interdictam exercent, si ex causa alicujus adustionis, vel incisionis, à chirurgo illata decedat, efficiuntur irregulares. Abb. in cap. sententiam sanguinis, numer. 23. ne cler. vel mon. Patil. conf. 96. col. ultim. lib. 4. & Covar. eodem §. 4. numer. 3.

Tollitur ¶ irregularitas tribus modis, videlicet baptismo, ingressu religionis, &

dispensatione, ut per Graff. decis. aur. par. 1. lib. 4. c. 27. nu. 72.

Baptismo autem deletur omnis macula, omne peccatum, & omnis irregularitas, gloss. in capitulo denique, in ver. inter peccata, dist. 26. cap. si quis viduam, in ver. post baptismum, distinct. 50. Innoc. in c. presbyterum, de homicid. Abb. in c. gaudemus, nu. 17. de divort. & Navar. in manual. c. 27. num. 219 vers. 3.

¶ Excepta tamen bigamia, quæ contracta ante baptismum, perseverat post baptismum, ita quòd bigamus ante, vel post baptismum, non potest promoveri, nec corrupta velari, c. acuius, 26. distinct.

¶ Nec tollitur irregularitas proveniens ex defectu natalium, licet tollatur procedens ex peccato, qualitercunque proveniat, c. si quis viduam, 50. dist. §. ecce, 51. dist. Graff. dict. c. 27. m. 22.

Religionis ¶ ingressu professione secuta, tollitur omnis irregularitas, excepta illa bigamiæ, & ea, quæ oritur ex homicidio voluntario injusto, ut cap. scriptura, de vot. capit. 1. de fil. presbyter. & post Sor. & Cajetan. tenet Graff. eodem cap. 27. numer. 37.

Dispensatione ¶ Papæ tollitur omnis irregularitas, quia ab omni irregularitate ex bigamia, aut alio quocunque defectu casu, vel delicto proveniente, papa dispensare potest, c. lector, & ibi gloss. 34. distinct. gloss. in c. proposuit, in verb. supra jus, de concess. praben. & Graff. eodem cap. 27. num. 81.

¶ Quoniam irregularitas solo jure humano est introducta, Navar. eodem capit. 27. numer. 197. sed tamen etiam jure divino prohibentur multi à sacris tractandis,

56 Et Papa est supra jus humanum, quod etiam declarare, immutare, ac illi derogare potest, *clement. ne Romani, in princip. de elect. & Innocent. in cap. 2. in fin. de bigam.*

57 Episcopi † ab omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientius, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, possunt dispensare, concil. Trident. cap. 6. de reform. § 24.

Et de jure communi, ante concil. Tridentin. pluribus aliis casibus, Episcopi dispensare non possunt, de quibus per gloss. 1. in cap. miror. 50. distinct.

In quibus autem possit, vel non possit Episcopus dispensare, tradit Gregor. Sayr. in Thef. cas. cense. cap. 7. eod. lib. 7. & dispensatio ab irregularitate, auctoritate ordinaria hoc modo fieri debet.

58 † Auctoritate. N. in hac parte tibi concessa, & mihi commissa.

Ego dispenso tecum super irregularitate, vel irregularitatibus, quam, vel quas contraxisti, vel (si res esset dubia) si contraxisti, ex tali casu (quam confessarius

exprimere debet,) & restituo te ad legitimos actus. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen.

Eidem Trinitati laus sit sempiterna, & Domino Nostro Iesu Christo salutis nostræ auctori gloria, cujus gratia, ac benignitate, Beatissimæque ejus Genetricis auxilio ab operis hujus initio, usque in finem adjutus, & illuminatus me reduxi.

Aternus honor sit Quadraginta Laureatis Martyribus, in quorum laudem hæc quadraginta rerum capita (quod numerus, qui honori semper fuit habitus, eidem numero responderet) illorum favore, ac patrocínio, quod apud Deum assidue imploro, favente numine, tandem compilata, & absoluta fuere.

Quæ tamen omnia cuique fideli melius sentienti, ac præcipue censure, & correctioni Sacrosanctæ Romanæ, & Universalis Ecclesiæ, in omnibus, & per omnia supposita, ac subiecta esse volo: in cuius gremio, ac unione, dum vivam, permanere, ac pro ea, si opus esset, sanguinem ipsum fundere constituo, ac testor; cujus auctoritati, atque iudicio inconcusso, animo semper adhæreo, eique me ipsum toto corde committo Laus iterata Deo.

PARS QUARTA.

DE EMPHITEVSI ECCLESIASTICA.

Cap. I.

SUMMARIUM.

1 Transactio cum emphyteuta ecclesiastica, quam ipse possidet, non va-

detur alienatio: potest fieri de bonis ecclesiæ nondum incorporatis, ibidem.

AAAA 3

Secus